

STICHTING WINGS TO VICTORY

AIRWAR MUSEUM / AIRMEN MEMORIAL ZEELAND

Crash No 6

Fokker C-V 614

10-05-1940

Sommelsdijk

Aankomst van IV. Verkenninggroep op Haamstede.

Omstreeks half negen werd opdracht ontvangen twee landingsbanen vrij te maken in verband met de mogelijke landing van Britse vliegtuigen. Kort daarna volgde bericht dat de IV. Verkenninggroep onder commando van kapitein de Ruiters van Steveninck vanuit Gilze-Rijen op Haamstede zou terugvallen. Deze verkenninggroep was organiek ingedeeld bij het III° Legerkorps en speciaal ingewerkt op samenwerking met de Peeldivisie. Tussen 0902 en 0928 startten – afzonderlijk en zeer laag vliegend – zes van de zeven nog beschikbare toestellen¹.

FK-51	No.411 – Sgt.K.Zwarthoed en een onbekend gebleven vliegtuigmaker
Fokker C-V	No.636 – Kpt.J.C.Boogaard en 1Lt. B.van Steenberg
Fokker C-V	No.614 – 1Lt.J.Benis en een onbekend gebleven vliegtuigmaker
Fokker C-V	No.606 – 2Lt.W.Rooseboom en 2Lt.W.H.Meulkens
Fokker C-V	No.618 – wachtmeester J.W.Wildschut en een onbekend gebleven vliegtuigmaker
Fokker C-V	No.641 – 1Lt.D.A.J.Paap en een onbekend gebleven vliegtuigmaker

Tussen 0925 en 0953 kwamen de vliegtuigen op Haamstede aan, waar zij verspreid buiten het landingsterrein werden opgesteld. Later arriveerden de kwartiermakers van de 2de. en 5de. Compagnie Bewakingstroepen met de mededeling dat deze eenheden in de loop van de avond eveneens op Haamstede zouden arriveren om op deze wijze de verdediging van het vliegpark wezenlijk te versterken.

Een versterking van betekenis omdat de twee compagniën – alhoewel niet meer volledig – ieder de beschikking hadden over een sectie zware mitrailleurs en zes lichte mitrailleurs.

Verslag van 1Lt. waarnemer van Ditzhuizen.

Te 0300 uur op commandopost en aldaar de luchtwachtmeldingen gevolgd, die grote bedrijvigheid van vliegtuigen van onbekende nationaliteit boven Nederland opgaven.

Te pl.m. 0350 uur een groep van ongeveer 20 vliegtuigen waargenomen boven Tilburg, direct daarop aanval van deze vliegtuigen op het vliegveld Nerhoven, alwaar de niet gereed zijnde gevechts commandopost werd gebombardeerd. Daarna werd aanval ingezet op vliegveld Gilze-Rijen.

De eerste raid afgewacht in commandopost en doorgegeven naar Zeist. Aan het einde van deze raid werd de commandopost geraakt door dichtbij springende bom en werd deze door mij verlaten, na opgegeven te hebben aan C.2.LvR dat commandopost tussen de raids door weer bezet zou worden.

Omstreeks 0600 uur einde van het bombardement zodat de schade kon worden opgenomen.

Te 0800 uur bericht dat III.Legerkorps te 900 uur zijn stellingen volkomen zou hebben verlaten. Dit doorgegeven aan C.IV-2 LvR, waarna bericht kwam van C. 2 LvR om terug te vallen op Haamstede. Bevel doorgegeven waarna om 0930 uur op eigen gelegenheid af laten marcheren naar Haamstede. Te 1000 uur, nadat ik mij had overtuigd, dat alles weg was, de hangars in brand gestoken. Te 1100 uur laatste controle gemaakt rond het gehele vliegerrein en vastgesteld dat 2de. Compagnie Bewakingstroepen gereed was te vertrekken en zien afmarcheren.

Met de ordonnansen naar Haamstede gereden, alwaar door mij – en met behulp van de PTT - een nieuwe commandopost werd ingericht. Deze post werd 's nachts door mij en de ordonnansen bezet.

Twee Fokker C-V's gaan boven Schouwen en Goeree verloren.

Om 1115 ontving kapitein Boogaard van de Commandant Luchtverdediging telefonisch opdracht om een bombardement op Waalhaven te laten uitvoeren. Omdat vanuit Gilze-Rijen slechts twee waarnemers waren meegekomen, startten om kwart over twaalf twee Fokker C-V's – 606 met 2Lt.W.Rooseboomⁱⁱ en 1Lt.Wrn. B.van Steenbergen en 614 met Sgt.K.Zwarthoed en 2Lt.W.H.Meulkens – om aan deze opdracht uitvoering te geven. Onder elke machine waren acht scherfbommen van 25 kilogram opgehangen. Tevens was duidelijk geworden dat jagerbescherming niet beschikbaar was!

Vlak voor de start onderging het vliegpark nog een bombardement. Daarna kon men de lucht in maar ver zou het tweetal niet komen. Ondanks dat de lucht zeer heilig was, waren de vliegtuigen met het blote oog goed te volgen. Nabij Rozenburg werden ze dan ook onderschept door een hogervliegende Rotte Messerschmitt Bf 109's van III./JG 3. In de nu volgende ongelijke strijd kon de vlieger van de "614" een noodlanding maken op een perceel bouwland van M.van den Broek aan de Proostweg in de polder Het Oudeland te Sommelsdijk. Na de landing verliet de bemanning het toestel waarna het in brand werd geschoten door één van de Messerschmitt's. Kort daarna ontploften de bommen onder de vleugels.

De bemanning van de "606" was niet zo fortuinlijk! Twee Bf 109's waren achter het toestel aangegaan, dat bij Nieuwerkerk werd ingehaald. De nu volgende schermutseling – in de ogen van de Duitse piloten zal het beslist niet veel meer zijn geweest – werd waargenomen door 1Lt.J.M.van Vrijberghe de Coningh en Sgt. W.Kuiper die – op weg zijnde naar het vliegpark Haamstede – zojuist het pontveer bij Zijpe waren gepasseerd. Gezien werd hoe luitenant Rooseboom zich gedurende 10 tot 15 minuten aan het vuur van de beide aanvallers wist te onttrekken door de grotere wendbaarheid van zijn machine uit te buiten en door zich voortdurend te verbergen in de boven het oostelijk deel van Schouwen-Duiveland aanwezige wolken. Het gevecht werd echter spoedig beslist! De "606" ging plotseling over in een steile duik, waarbij luitenant van Steenbergen zich losmaakte van het vliegtuig en met behulp van zijn parachute landde bij Nieuwerkerk. Hangend aan zijn parachute werd hij tijdens zijn val beschoten. Ernstig gewond moest hij worden opgenomen in het ziekenhuisje van Noordgouwe alwaar hij op 19 mei aan zijn verwondingen zou bezwijken. Luitenant Rooseboom vond de dood in zijn neergestorte Fokker.

Ooggetuigeverslagen – (uit eilanden-nieuws)

Op die eerste oorlogsdag was het in Sommelsdijk meteen al raak. Tussen twaalf en één uur, het was etens-tijd, klonk plotseling het geronk van meerdere vliegtuigen. Wat nu eigenlijk niet moest gebeuren, gebeurde juist wel! Volkomen onbekend met het moderne oorlogsgevaar van die tijd, rende bijna iedereen de straat op. Op geringe hoogte vlogen enige Duitse jagers rondom een enkel Nederlands toestel. Hoewel de lucht zeer heilig was, waren de vliegtuigen met het blote oog goed te volgen. De vliegtuigen vlogen met angstaanjagend gehuil langs elkaar heen en de boordwapens ratelden met oorverdovend lawaai.

Het Nederlandse vliegtuig werd neergehaald en kwam op een perceel bouwland van Marinus v.d.Broek gelegen aan de Proostweg te Sommelsdijk terecht.

Overigens werd deze weg altijd de Davidsweg genoemd.

In de naaste omgeving stond de boerderij genaamd Kleyburg, destijds bewoond door Leen de Graaff.

Piet Kattestaart uit Middelharnis werkte op die boerderij en weet zich het volgende te herinneren: met zijn collega Bram den Boer uit Sommelsdijk gingen ze op de fiets naar de plek waar het vliegtuig was neergestreken. Ze werden niet hartelijk ontvangen! De piloot, die in een ommezien in een greppel beschutting had gezocht, vloekte en riep "maak dat je wegkomt!"

De Duitse jagers cirkelden nog enige malen om het gelande vliegtuig heen en vlogen toen oostwaarts.

"Ik ga een andere kist halen", zei de piloot onverschrokken en begaf zich op weg.

III./Jagdgeschwader III (Jochen Prien)

Von Hopsten aus nahm die III./JG 3 am Morgen des 10. Mai 1940 ihre Einsätze auf, für die Gruppe die ersten scharfen Einsätze über feindlichem Gebiet, die auch sogleich zu Feindberührungen führten.

Der Einsatzraum der III./JG 3 zu Beginn der Kämpfe im Westen war das niederländische Küstengebiet zwischen den westfriesischen Inseln und der Scheldemündung, die Einsatzaufträge umfassten die gesamte Aufgabenpalette der Jagdflieger und lauteten Schutz von Kampf – und Stukaverbänden sowie von Lufttransportgruppen, welche Luftlandetruppen absetzen sollten, Aufklärerschutz und daneben in erheblichem Umfang Jagdüberwachung und freie Jagd sowie Tiefangriffe mit Bordwaffen.

Bereits der erste Einsatz am frühen Morgen, zu dem zwölf Bf 109E vom Gruppenstab und der 7. Staffel von Hopsten gestartet waren, führte zur Feindberührung mit einigen zur Verteidigung aufgestiegenen holländischen Jägern, von denen vier in einem über dem Raum Rotterdam-Waalhaven ausgetragenen Luftkampf abgeschossen werden konnten. Dabei erzielte Uffz. Massman von der 7. Staffel durch den Abschluß einer Fokker D-XXI den ersten Erfolg der III./JG 3, während die weiteren drei Abschüsse an Lt. Göttmann und Uffz. Springer, ebenfalls von der 7./JG 3, sowie an den Gruppen-Adjutanten Lt. Troha gingen. Eigene Verluste traten demgegenüber nicht ein.

De twee Fokker C-V's werden toegekend aan Lt. Egon Trohaⁱⁱⁱ van Stab III./JG 3 en Lt. Leonhard Göttmann^{iv} van 7./JG 3. Voor beiden was dit hun eerste luchtoverwinning.

Parachutistenkoorts ook op Schouwen.

Om 1415 uur ontving men op Haamstede het bericht dat parachutisten nabij Nieuwerkerk waren geland. Onmiddellijk werd een stootgroep ter sterkte van een peloton onder leiding van Lt. Mulder erop uitgezonden om de melding te onderzoeken en – zonodig – krachtig op te treden.

Dat bleek niet nodig te zijn; het ging hierbij om de onfortuinlijke bemanning van de 606.

Om de op Gilze-Rijen geleden verliezen en het verloren gaan van de 606 en 614 te compenseren, werden vier Fokker C-V's – Nos. 603, 637, 648 en 652 – door de vliegschool ter beschikking gesteld van de IV. Verkenningsgroep. Nadeel was wel dat deze toestellen slechts van een voorbewapening waren voorzien; voor de achterbewapening moest de verkenningsgroep zelf zorgdragen!

Een tweede later op de dag gepland bombardement op Waalhaven door drie Fokker C-V's vond tenslotte geen doorgang.

ⁱ Twee Fokker C-V's – de 604 en 620 – en twee Koolhoven FK-51's – 415 en 421 – werden beschadigd op Gilze-Rijen achtergelaten.

ⁱⁱ Na de oorlog werden zowel Lt. Rooseboom als Lt. van Steenberg postuum met het Vliegerkruis onderscheiden. Het stoffelijk overschot van Lt. van Steenberg werd later naar Naarden overgebracht om aldaar te worden bijgezet. De stoffelijke resten van Lt. Rooseboom werden overgebracht naar de begraafplaats Nieuw Eykenduinen te Den Haag.

ⁱⁱⁱ Lt. Troha werd op 29 oktober 1940 tijdens luchtgevechten boven Engeland neergeschoten. Hij verdween voor de rest van de oorlog in krijgsgevangenschap.

^{iv} Lt. Göttmann kwam op 7 september 1940 als gevolg van luchtgevechten boven het Kanaal om het leven.